

Streszczenie

Rozprawa doktorska

Aktywność polskiej mniejszości narodowej w Republice Białorusi

Rozprawa doktorska przedstawia problem aktywności polskiej mniejszości narodowej w Republice Białorusi. Autorka analizuje główne założenia badawcze obejmujące lata 2020-2024, czyli okres przed kampanią prezydencką na Białorusi, protesty i represje związane z wyborami oraz wobec polskiej mniejszości narodowej na Białorusi, a także późniejszą sytuację polityczną w tym kraju i jej wpływ na działalność polskiej mniejszości. Kluczowym elementem analizy była ocena aktywności polskiej społeczności w kontekście tych wydarzeń. Niemniej jednak, praca obejmuje także szerszy zakres czasowy, uwzględniając przykłady wcześniejszych sytuacji społeczno-politycznych, które miały wpływ na kształtowanie się pozycji mniejszości polskiej na Białorusi.

W dysertacji uwaga została zwrócona na status społeczno-polityczny polskiej mniejszości narodowej na Białorusi, działalność kulturalno-oświatową oraz wpływ współczesnej sytuacji politycznej w Republice Białorusi na funkcjonowanie tej mniejszości. Autorka podjęła próbę udzielenia odpowiedzi na postawione przez siebie pytania badawcze, m. in: W jaki sposób definiowane jest pojęcie mniejszości narodowej? W jaki sposób polska mniejszość narodowa definiuje swoją tożsamość narodową? Jakie są główne obszary działalności polskiej mniejszości narodowej w Republice Białorusi? W jaki sposób sytuacja w Republice Białorusi po 2020 roku wpłynęła na zaangażowanie polskiej mniejszości narodowej w działalność społeczno-polityczną? Jak kształtuje się stosunek władz Białorusi wobec polskiej mniejszości narodowej? W jaki sposób państwo polskie wspiera polską mniejszość narodową na Białorusi po 2020 roku? Jakie są perspektywy rozwoju polskiej mniejszości narodowej na Białorusi?

W celu odpowiedzi na postawione pytania przeprowadzone zostały badania empiryczne w formie ankiet oraz wywiadów pogłębionych z osobami związanymi z polską mniejszością narodową na Białorusi, a także pogłębione wywiady eksperckie ze specjalistami zajmującymi się problemem Polaków na Białorusi oraz sytuacji społeczno-politycznej w Republice Białorusi. Dogłębna analiza uzyskanego materiału badawczego pozwoliła na przedstawienie wyników w poszczególnych rozdziałach dysertacji.

W rozdziale pierwszym zaprezentowano polską mniejszość narodową na Białorusi jako problem badawczy. Przedstawiona została interpretacja pojęcia „mniejszości narodowej”,

zaprezentowano analizę białoruskich regulacji prawnych stosowanych wobec polskiej mniejszości oraz zwrócono uwagę na kierunki oraz dotychczasowy stan badań nad polską mniejszością na Białorusi.

W kolejnej części przedstawiono charakterystykę polskiej mniejszości narodowej na Białorusi. Analizy dokonano na podstawie danych ze spisów powszechnych ludności przeprowadzonych w Republice Białorusi w latach 1959, 1970, 1989, 1999, 2009 i 2019. Autorka zaprezentowała również wyniki przeprowadzonych badań empirycznych prezentując charakterystykę tożsamości narodowej Polaków na Białorusi oraz zaangażowania mniejszości w działalność społeczno-politycznej.

Rozdział trzeci porusza kwestie związaną ze statusem polskiej mniejszości w Republice Białorusi oraz stosunków społecznych pomiędzy Polakami a Białorusinami. W celu wyjaśnienia tego problemu, zaprezentowano wyniki przeprowadzonych badań empirycznych: ankiet i wywiadów, które ukazały aktualną sytuację polskiej mniejszości, politykę władz Białorusi wobec mniejszości, a także opisano politykę Polski wspierającą Polaków na Białorusi.

Ostatnia część rozprawy stanowi prezentację działalności rządu polskiego na rzecz ochrony praw polskiej mniejszości narodowej na Białorusi, perspektywy rozwoju polskiej mniejszości na Białorusi oraz opinii w zakresie przyszłości relacji polsko-białoruskich w obliczu współczesnej dynamicznej sytuacji w regionie Europy środkowo-wschodniej.

Wnioski zaprezentowane w dysertacji stanowią ważny wkład w działalność naukową poświęconą zagadnieniom związanym z polską mniejszością narodową na Białorusi oraz problem Republiki Białorusi jako państwa, stanowiąc uzupełnienie luki w dotychczasowych badaniach naukowych w tym zakresie. Wyniki przeprowadzonych badań mogą stanowić w przyszłości źródło inspiracji do kolejnych badań o podobnej tematyce, ale również zwrócić uwagę władz państwowych Rzeczypospolitej Polskiej na sytuację Polaków na Białorusi wobec współczesnych wydarzeń w tym państwie i regionie.

Słowa kluczowe

mniejszość narodowa, Polacy na Białorusi, polska mniejszość narodowa, Republika Białorusi, aktywność społeczno-polityczna